

historisch centrum **limburg**

ARCHIEF

Ondernemingsplan 2026

Historisch Centrum Limburg

Locatie Maastricht (hoofdvestiging)

Sint Pieterstraat 7
6211 JM Maastricht
+31 (0)43 328 55 00
info@hclimburg.nl

Locatie Heerlen

Navolaan 83
6414 HE Heerlen
+31(0)43 328 55 00
info@hclimburg.nl

Inhoudsopgave

1	Algemeen	4
1.1	Gemeenschappelijke Regeling HCL	4
1.2	Archiefbewaarplaatsen	5
1.3	Wettelijk kader	5
1.4	Visie, missie en kernwaarden	6
1.5	Kerntaken	6
2	Werkzaamheden	8
2.1	Toezicht en advies	8
2.2	Archieven en collecties	8
2.3	Dienstverlening en publieksbereik	9
2.4	Bedrijfsvoering	10
3	Beleidsbegroting	11
I	Programmaplan	
3.1	Programma Historisch Centrum Limburg	11
3.2	Algemene dekkingsmiddelen	11
3.3	Kosten van overhead	12
3.4	Bedrag voor vennootschapsbelasting	12
3.5	Bedrag voor onvoorzien	12
II	Paragrafen	
3.6	Verslaglegging	12
3.7	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	13
3.8	Onderhoud kapitaalgoederen	15
3.9	Financiering	15
3.10	Bedrijfsvoering	16
3.11	Verbonden partijen	16
3.12	Rechtmatigheid	16
3.13	Organisatiegegevens	16
3.14	Openbaarheid	17
4	Financiële begroting	18
4.1	III Baten en lasten met toelichting	18
4.2	IV Balans met toelichting	23
4.3	V Meerjarenraming 2026 – 2029 met toelichting	24

1 Algemeen

1.1 Gemeenschappelijke Regeling HCL

Vanaf 1 januari 2026 geldt een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling van het Historisch Centrum Limburg (GR HCL) met deelname van nieuwe bestuurlijke partners. Tevens zal dit naar alle waarschijnlijkheid het laatste jaar zijn dat de rijksoverheid aan de GR HCL deelneemt.

Daarmee staat het Historisch Centrum Limburg voor een overbruggingsjaar waarin een nieuwe beleidsperiode van start zal gaan en waarin veel zaken in meer of mindere mate een nieuwe ontwikkeling gaan doormaken.

Met de naderende uittreding van de rijksoverheid (OCW) zal in 2026 bestuurlijk de aandacht uitgaan naar het sluiten van een uittredingsregeling met het Rijk en de vorm en inhoud van het delegatiebesluit en Specifieke Uitkering (SPUK) voor de nieuwe GR HCL, waarin de wettelijke taak voor het beheer van de Rijkscollectie in Limburg overdragen gaat worden aan de GR HCL. De specifieke uitwerking hiervan zal aanvang 2026 formeel nog worden bekrachtigd. Daarmee wordt een waarborg afgegeven dat de Rijkscollectie Limburg bij het HCL in beheer blijft en een volledig dekkende financiële continuering kent naar de toekomst.

En vanaf 2026 wordt het algemeen bestuur van de GR gevormd door de zittende drie partners en de nieuwe overheidspartners die na het intensieve proces van toetreden in 2025 en begeleid met juridisch advies van Bureau Boels Zanders Advocaten per 2026 mede bestuurlijke verantwoordelijkheid gaan dragen.

Ook start 2026 onder een nieuwe algemeen directeur die de zittende algemeen directeur vanwege haar pensionering eind 2025 opvolgt.

Het jaar 2026 wordt aangemerkt als een overgangsjaar waarin de nieuwe GR van kracht is en waarin toegewerkt wordt naar een meerjarenbeleidsplan met hernieuwde beleidsdoestellingen tot 2030. Vanwege de voorziene bestuurlijke wijziging van de GR per 1 januari 2026 zal een bijbehorende meerjarenbegroting voor 2026 – 2029 worden opgesteld. Transitie geldt zowel op bestuurlijk niveau als op organisatie niveau. Wil de GR HCL voor de toekomst de dienstverlening aan de aangesloten zorgdragers waarborgen dan vereist dit een nieuwe inrichting van de bedrijfsorganisatie en daarbij passend gericht personeelsmanagement. Van belang is dat de GR HCL in 2026 conform BBV de bedrijfsadministratie heeft ingericht en daarmee voldoet aan de te stellen eisen. Ook op het gebied van de interne informatiehuishouding zal 2026 starten met een nieuwe inrichting.

Aan het HCL zijn diverse werkzaamheden, taken en bevoegdheden overgedragen door de rijksoverheid en de deelnemende gemeenten op het terrein van archiefbeheer. De primaire werkzaamheden en kernactiviteiten vinden plaats in de regio op twee locaties/ archiefbewaarplaatsen. Extra focus ligt in 2026 op de informatiedienstverlening en doorontwikkeling van deskundig beheer en opslag van digitale archiefbescheiden (E-Depot) en ondersteuning naar de aangesloten overheidsorganisaties van het HCL¹.

Met betrekking tot de begroting 2026 is deze gebaseerd op de volgende aannames:

- Toetreding van 12 nieuwe overheidsorganisaties, 11 gemeenten en het Waterschap, per 1-1-2026
- Voortijdige beëindiging van de overeenkomst met het Nationaal Archief betreffende uitvoeringswerkzaamheden AMV per 1-1-2026 (op verzoek Nationaal Archief)

¹ Toetreden tot de GR HCL staat open voor lagere overheden (Gemeenten, Provincie, Waterschap en overige GR of archiefverantwoordelijke overheidsorganisaties).

- Uittreden van de Minister OCW (RIJK) uit de gemeenschappelijke Regeling per 1-1-2027 en omzetting financiële bijdrage OCW in de vorm van een SPUK, met volledige handhaving huidige bijdrage plus jaarlijkse loon- en prijsindexatie
- Geleidelijke uitbouw e-depot dienstverlening aan huidige en toetredende GR-partners

Daarnaast is in de begroting 2026 de door Heerlen en Maastricht aangekondigde structurele korting van 5% op de lumpsumbijdrage 2025 en het eenmalig niet indexeren van de resulterende bijdrage verwerkt. Vanaf 2027 zal vervolgens de reguliere indexering op basis van ontwikkeling CPI weer plaatsvinden, hetgeen ook in de begroting van 2027 en verder is verwerkt.

1.2 Archiefbewaarplaatsen

Het HCL beheert twee archiefbewaarplaatsen:

- Locatie Maastricht, gelegen aan Sint Pieterstraat 7
- Locatie Heerlen, gelegen aan Navolaan 83

1.3 Wettelijk kader

1. Er is een openbaar lichaam, Historisch Centrum Limburg (HCL), gevestigd in de gemeente Maastricht.
2. Het HCL is ingesteld met het doel de belangen van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (de minister), de gemeente Maastricht en de gemeente Heerlen (de gemeenten) bij alle aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden die berusten in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Limburg en in de gemeentelijke archiefbewaarplaatsen van de gemeenten in gezamenlijkheid te behartigen.
3. Aan het HCL zijn daartoe de navolgende werkzaamheden, taken en bevoegdheden van de minister en de gemeenten opgedragen:
 - a. De beheerstaken, te onderscheiden in het behouden, bewerken en benutten van de archiefbescheiden en collecties die berusten in de in het tweede lid genoemde archiefbewaarplaatsen;
 - b. De taken en bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 15, derde lid, 16, tweede lid, 17, 18, 20, 26, tweede lid, 31 en 32 van de Archiefwet 1995;
 - c. Het adviseren en het doen van voorstellen aan de minister en de gemeenten over de taken en bevoegdheden, die door de minister of de gemeenten worden uitgevoerd ingevolge de artikelen 5, 6, 7, 8, 12, 13, 15, eerste en tweede lid, 30 en 32, tweede lid, van de Archiefwet 1995;
 - d. Het verrichten van door de minister of de gemeenten opgedragen andere taken die verband houden met de behartiging van de belangen, bedoeld in het tweede lid.
4. Het HCL voert bij de behartiging van de belangen, bedoeld in het tweede lid, het archiefbeleid van de minister en de gemeenten mede uit.
5. De minister en de gemeenten kunnen gezamenlijk algemene aanwijzingen geven omtrent de wijze waarop het HCL de belangen, bedoeld in het tweede lid, behartigt.
6. De minister en de raden van de gemeenten dragen er zorg voor dat het openbaar lichaam te allen tijde beschikt over voldoende middelen om zijn verplichtingen te voldoen. Dit met inachtneming van artikel 16, achtste lid.

7. De voor de uitvoering van de GR HCL ter beschikking te stellen middelen worden verschaft door de minister en de raden van de gemeenten door het verstrekken van jaarlijkse bijdragen op basis van een goedgekeurde begroting. Bij de aanvang van het HCL luiden de bijdragen, vanwege de minister en de raden van de gemeenten, zoals vastgesteld in de bijlage bij de GR.
8. De bijdrage van de minister wordt jaarlijks aangepast in verband met de ontwikkeling van lonen en prijzen met een percentage, zoals dit door de minister in de loop van het begrotingsjaar voor het geheel van zijn bijdrage wordt vastgesteld. De bijdrage van de gemeenten wordt dienovereenkomstig aangepast.
9. De bijdragen worden verleend onder de voorwaarden, bedoeld in artikel 4:34, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

1.4 Visie, missie en kernwaarden HCL

Missie HCL

Het HCL is dé deskundige archieforganisatie in Zuid-Limburg. Wij beheren eeuwenoude papieren en hedendaagse digitale archieven, borgen daarvan de toegankelijkheid en stellen ze beschikbaar. We leveren daarmee een onmisbare bijdrage aan de functionele informatiebehoefte van zowel burgers als overheidsorganisaties. Om die functie ook in de toekomst zeker te stellen, zien wij daarnaast toe op de archiefvorming van de bij het HCL aangesloten organisaties.

Visie HCL

Als HCL zijn we gericht op het invullen van een maatschappelijke informatiebehoefte. Om dat te kunnen doen, zijn we in 2030 een procesgerichte organisatie. Onze processen, producten en diensten zijn helder omschreven en iedereen weet wat hij of zij van het HCL kan verwachten. Onze dienstverlening vindt primair digitaal plaats. De digitale informatiehuishouding van onze partners sluit naadloos aan op de door ons beheerde digitale archieven.

Kernwaarden

Het HCL handelt volgens een viertal kernwaarden: betrouwbaar, samenwerkend, deskundig en lerend.

- We zijn betrouwbaar, communiceren open en handelen integer. We zijn aanspreekbaar op onze woorden en daden en doen wat is afgesproken.
- We werken samen, zowel onderling als met onze partners, omdat we ervan overtuigd zijn dat het geheel meer is dan de som der delen.
- We zijn ter zake deskundig en stimuleren de ontwikkeling van individuele medewerkers.
- We staan open voor nieuwe ideeën, leren van zaken die niet goed gaan en verbeteren constant.

1.4 Kerntaken

Het HCL beheert circa 30,5 kilometer archief verdeeld over de archiefbewaarplaatsen in Maastricht en Heerlen. Dit bevat archieven van overheden, kerkgenootschappen, verenigingen, stichtingen, bedrijven, kastelen, families en personen. Naast deze archieven heeft het HCL omvangrijke collecties handschriften, almanakken, foto's, (land)kaarten, tekeningen, affiches, bidprentjes, briefhoofden en een bibliotheek.

Conform de gemeenschappelijke regeling zijn de kerntaken van het HCL de volgende:

- Het verwerven, beheren en beschikbaar stellen van de archieven en collecties van de aangesloten overheden en van particuliere instanties of personen die archieven hebben ondergebracht bij het HCL;

- Het uitvoeren van de wettelijke taken aangaande de Archiefwet en de taken op gebied van toezicht en advisering voor de aangesloten instanties met betrekking tot de inrichting van modern digitaal informatie- en archiefbeheer en duurzame bewaring;
- Het in de archiefbewaarplaatsen van het HCL ondergebrachte erfgoed toegankelijk maken en op eigentijdse wijze onder de aandacht brengen van een breed publiek.

Als openbare en dienstverlenende organisatie zetten we daarnaast sterk in op verbetering van onze digitale dienstverlening en vernieuwing van de bedrijfsvoering, het eigen HCL informatiebeheer en het personeel- en organisatiebeleid.

2 Werkzaamheden

2.1 Toezicht en advies

Uitvoering wettelijke taken

De wettelijke toezichtstaak op de vorming van archieven en het gevoerde beheer van niet overgebrachte archieven wordt ook in 2026 gecontinueerd. Dat toezicht voeren wij, toevoeging van partijen door eventuele toetreding per 1-1-2026 voorbehouden, voor 24 aangesloten organisaties. Daarnaast continueren we onze deelname aan de strategische informatieoverleggen (SIO's) en tactische informatieoverleggen (TIO's) bij deze partners. Op die manier kunnen we tijdig onze toezichthoudende of adviserende rol spelen.

Ook in 2026 verwachten we de overbrenging van diverse archiefblokken van aangesloten partijen. De overbrenging daarvan zullen vanuit onze taakopvatting gestoeld in kwaliteitsbewaking, zullen begeleiden. Het betreft overbrenging van zowel analoge als ook al deels digitale archiefbescheiden.

Indien de gemeenten Kerkrade, Landgraaf, Meerssen en Vaals eind 2025 daadwerkelijk besluiten toe te treden tot het HCL zal de inhuizing van archiefbescheiden een omvang kennen van enkele kilometers. Deze verhuisbeweging willen we projectmatig met de inschakeling van externe begeleiding uit gaan voeren.

De overbrenging van de digitale archiefbescheiden is ook in 2026 nog steeds in ontwikkeling. Dat hangt enerzijds samen met het feit dat digitaal gevormd archief in de meeste gevallen (nog) niet voldoet aan de eisen die daaraan worden gesteld, hetgeen afstemming en aanpassing tussen aanleverende partij en het HCL als ontvangende partij, vergt. Daarnaast is niet voor alle digitale archief een (technische) oplossing voor de hand en moet deze in overleg met de E-depot leverancier en leverancier van de oorspronkelijke applicatie nog ontwikkeld worden.

Relatiebeheer aangesloten overheidsorganisaties

Het toezicht op de niet-overgebrachte archieven van de rijksinstellingen geschiedt door de landelijke Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (voorheen Erfgoedinspectie), als onderdeel van het ministerie van OCW. Vanuit het HCL ligt de bemoeienis met deze partners (zoals bijvoorbeeld de Rechtbank Limburg en de Universiteit Maastricht) met name op het vlak van actief relatiebeheer. We zullen dit ook in 2026 wederom voortzetten om toekomstige overbrengingen van analoge archiefblokken soepel te laten verlopen. Naast relatiebeheer vervult het HCL ook een accountmanagementrol ten opzichte van de huidige deelnemers aan de GR en DVO-partners. In 2025 is deze gericht op de mogelijke toetreding van 12 nieuwe partners in de regeling, 2026 zal gericht zijn op de afwikkeling daarvan.

2.2 Archiven en collecties

Digitale duurzaamheid overheidsinformatie

Het traject met de externe partner DiVault op de implementatie van een e-depotvoorziening wordt op basis van de pilotresultaten uit 2024 en 2025 voortgezet. De eerste formele overbrengingen hebben inmiddels plaatsgevonden en zullen in 2026 in omvang van aantallen archiefblokken en archiefvormers naar verwachting toenemen. Voorzien is dat in 2026 de gemeente Beek, Beekdaelen, Brunssum en de gemeente Heerlen gebruik zullen gaan maken van de e-depot voorziening. De meest omvangrijke partner in de regeling, de

gemeente Maastricht, heeft vooralsnog geen aanstalten gemaakt om gebruik te maken van deze voorziening en draagt evenmin bij aan de noodzakelijke ontwikkeling ervan.

Collectie op orde.

Om archieven nu en in de toekomst beschikbaar te kunnen stellen is het noodzakelijk de fysieke collecties verder op orde te brengen. Daarbij is de maatschappelijke informatievraag leidend. Het op orde brengen omvat zowel de materiële zorg van de archieven in Heerlen en Maastricht, het depotbeheer als de registratie, het ontsluiten van bepaalde archiefblokken en het op orde krijgen van registraties en beschrijvingen van de onder het beheer van het HCL vallende collecties en archieven. De omvang van deze archieven bedraagt 1500 meter, ca. 5% van ons totaalbestand.

Aan het in 2025 opgestelde plan van aanpak (inclusief uitvoeringsplan) zal in 2026 uitvoering gegeven aan worden. Met name de doorlopende materiële zorg welke sinds het delta-project in de negentiger jaren niet structureel is opgepakt zal weer structureel ter hand genomen gaan worden.

Collectiebeheersysteem.

De aanbesteding van het collectiebeheersysteem (CBS) wordt eind 2025 afgerond met een gunning. Feitelijke implementatie, met inbegrip van rationalisatie van de database(s), zal in 2026 worden uitgevoerd onder begeleiding van een externe implementatiemanager.

HCL-Bibliotheek

Het beheer van de HCL Bibliotheek Maastricht is via een overeenkomst uitbesteed aan het Sociaal Historisch Centrum Limburg. Het beheer op de Bibliotheek HCL Heerlen wordt in eigen beheer uitgevoerd. De positionering daarvan wordt herijkt als gevolg van in 2025 opgesteld beleid.

2.3 Dienstverlening en publieksbereik

Ook voor de afdeling Dienstverlening is 2026 een overgangsjaar. Naast de reguliere digitale dienstverlening en analoge dienstverlening in beide studiezalen, zullen de depot- en studiezaalmedewerkers bezig zijn met de verwachte inhuizing van de archieven van nieuwe deelnemers. Ook de mogelijke implementatie van een nieuw collectiebeheerssysteem zal tijd en aandacht vragen.

Afhankelijk van het beslag dat bovenstaande werkzaamheden op de capaciteit van de organisatie leggen, zullen we in 2026 werken aan de volgende zaken:

- Uitbreiding van de dienst Digitalisering op Verzoek
Het streven is dat ook inventarisnummers jonger dan 100 jaar op verzoek van medewerkers van aangesloten organisaties en van burgers gedigitaliseerd kunnen worden
- Digitalisering van (een deel van) de bouwvergunningen van de gemeente Heerlen en Maastricht
De bouwtekeningen van Heerlen en Maastricht zijn de meest geraadpleegde archieven uit onze collectie. Door deze te digitaliseren kunnen we onze primaire klanten sneller en effectiever van dienst zijn.

Digitale Dienstverlening

De digitale dienstverlening is gebaseerd op een aantal uitgangspunten:

- Het informeren van klanten via de website en sociale media.
- Het te woord staan van klanten via e-mail, live in beide studiezalen en via live chat.
- Het stapsgewijs in bulk digitaliseren en online aanbieden van de meest gevraagde basisbronnen met behulp van de eigen scanstraat.
- Het (blijven) voorzien in (gratis) faciliteiten waarmee bezoekers in de studiezalen zelf archiefstukken kunnen digitaliseren.
- Het aanbieden van nieuwe functionaliteiten voor gebruikers, zoals het digitaliseren op verzoek.

2.4 Bedrijfsvoering

Naar verwachting zullen per 1 januari 2026 twaalf overheidsorganisaties tot de GR HCL toetreden. Dit heeft de nodige consequenties voor de bedrijfsvoering van het HCL, met name op het gebied van het (opnieuw) inrichten van de bestuurlijke ondersteunings- en besluitvormingsprocessen. Ook zal er sterker moeten worden gestuurd op de interne P&C-cycli met bijbehorende AO/IC. Het in 2024 ingezette proces inzake versterking van het interne informatiebeheer zal met de organisatie brede DMS-implementatie in 2026 worden afgerond.

In het voorjaar van 2024 heeft het Nationaal Archief het voornemen uitgesproken om de overeenkomst met het HCL inzake het AMV-project in Heerlen voortijdig te beëindigen en onder beheer van het Nationaal Archief over te brengen naar Emmen. Hoewel dit voornemen nog niet formeel geëffectueerd is en onderhandelingen tussen HCL en Nationaal Archief over de (financiële) afwikkeling nog opgestart en gevoerd dienen te worden, is het HCL inmiddels gestart om de personele consequenties waar mogelijk te beperken. In 2026 en 2027 zal dit proces onverminderd worden voortgezet.

Een derde thema dat in 2026 veel tijd en energie zal vragen op het gebied van bedrijfsvoering is het maken en effectueren van afspraken met het Rijk in het kader van de beoogde uittreding van het Rijk uit de GR HCL per 1 januari 2027. Deze afspraken zijn niet alleen financieel, bestuurlijk of archief-wettelijk gericht, maar hebben ook betrekking op het gebied van huisvesting en onderhoud. Bijkomende factor daarbij is dat het huidige team Huisvesting in 2027 en begin 2028 vrijwel geheel met pensioen zal gaan.

Het SHCL kan op basis van de huurovereenkomst uit 2022 en onder voorwaarden en zeggenschap van het HCL, ook in 2025 gebruik blijven maken van het gebouw en de faciliteiten van HCL in onze locatie te Maastricht.

3 Beleidsbegroting

I Programmaplan

3.1 Programma Historisch Centrum Limburg

Het HCL kent één programma. Het HCL voert één programma uit; er is geen nadere onderverdeling in deelprogramma's. Er is binnen HCL sprake van beperkte mate van budgetverdeling met bijbehorende financiële mandaten.

In 2026 zal – na toetreding van een twaalfstal nieuwe GR partners – een nieuw strategisch plan 2026-2029 worden opgesteld, waarin onze missie, visie, ambities en strategie voor de komende jaren zal worden vastgelegd. De voorliggende begroting 2026, alsmede de meerjarenraming 2027-2029, is opgesteld op basis van een doorwerking van het huidige Meerjarenbeleidplan 2021-2024, dat tevens van kracht is voor het overgangsjaar 2025.

Bestuurlijke en wettelijke wijzigingen

De archiefsector is volop in beweging, niet alleen op het gebied van digitalisering maar ook qua wettelijke ontwikkelingen. De wijziging van de Archiefwet heeft gevolgen voor de RHC's in Nederland en vraagt van het HCL een nieuwe bestuurlijke inrichting vanwege het bestuurlijke terugtreden van het Rijk uit de Gemeenschappelijke Regeling van het HCL. Tevens treden op 1 januari 2026 nieuwe partners in de GR HCL toe en zal de GR daartoe worden gewijzigd. De implicaties van deze ontwikkelingen vormen een belangrijk contextueel kader dat onder voortdurende aandacht van het algemeen bestuur en directie staat. In 2026 zullen deze wijzigingen in zowel de bestuurlijke processen als de daadwerkelijke uitvoering hun feitelijke beslag krijgen.

Transitie HCL

De impact van de herijking van de primaire processen richting digitalisering op de organisatie is groot. Om als organisatie toekomstbestendig te zijn en te blijven wordt ook in 2026 nog stevig op het transitieproces ingezet. Dit proces zal ook in de komende jaren de werkzaamheden van het HCL op een veelheid van terreinen, zowel binnen het primair proces als binnen de ondersteunende taken in de algemene bedrijfsvoering, sterk beïnvloeden. De drie belangrijkste projecten voor 2026 behelzen de afronding van het op orde brengen van de eigen HCL informatiehuishouding en informatiebeheer, de implementatie van een nieuw collectiebeheersysteem en de inhuizing van 3,5 kilometer archief afkomstig van toetredende partners. Daarnaast zal in 2026 de voorbereiding van de uittreding van het Rijk per 1 januari 2027 de nodige interne capaciteit voor haar rekening nemen.

3.2 Algemene dekkingsmiddelen

Conform de Gemeenschappelijke Regeling Historisch Centrum Limburg (GR HCL), artikel 16, worden de ter beschikking te stellen middelen verschaft door de minister en de gemeenten, door het verstrekken van jaarlijkse bijdragen, op basis van de begroting. Deze zijn vermeld in de Financiële Begroting (onderdeel III) als 'bijdrage'.

De aangekondigde juridische terugtrekking van het Rijk uit de gemeenschappelijke regeling heeft, volgens toezegging van de minister van OCW, geen financiële consequenties voor de huidige bijdrage.

3.3 Kosten van overhead

De kosten voor de overhead van het HCL worden bepaald door de directe personele kosten van directie, management en bedrijfsvoering. Deze betreffen 21 medewerkers, die deels ook worden ingezet in het primaire proces of worden gefinancierd door derden. In 2026 bedragen deze kosten naar verwachting € 1.636.000, dat betekent een overhead van nog geen 20%.

3.4 Bedrag voor vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 zijn overheidsondernemingen belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Het Nationaal Archief heeft overleg gevoerd met de Belastingdienst en het ministerie van Financiën over de positie van onder meer de RHC's in deze context. Hier is geen gemeenschappelijk standpunt uit gekomen. Het HCL heeft de standpunten ten aanzien van de vennootschapsbelasting met ABAB-adviseurs opgesteld en voorgelegd aan de belastingdienst. In september 2020 heeft de Belastingdienst per brief aangegeven dat de archieftaken die het HCL verricht ten behoeve van zowel haar GR-deelnemers als haar DVO-partners vallen onder de samenstellingsvrijstelling zoals bedoeld in artikel 8e van de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969. Tevens heeft de Belastingdienst in deze brief aangegeven dat door het HCL geen fiscale onderneming wordt gedreven betreffende de dienstverlening aan SHCL en overige dienstverlening, en vennootschapsbelasting dus niet van toepassing is.

3.5 Bedrag voor onvoorzien

In de begroting van het HCL is geen bedrag opgenomen voor onvoorzien.

II Paragrafen

3.6 Verslaglegging

In de GR HCL (artikel 16-23) zijn bepalingen opgenomen ten aanzien van de begroting, de meerjarenraming en de jaarstukken. De Wet Gemeenschappelijke Regelingen (GR) en de Gemeentewet (GW) schrijven voor dat iedere GR begrotings- en verantwoordingsstukken opstelt conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Dit besluit is ook van toepassing op het HCL; de betreffende stukken zijn conform de BBV opgesteld.

3.7 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin het HCL in staat is middelen vrij te maken om substantiële financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit aanpassing van het beleid vereist. Een risico is de kans op het optreden van een positieve dan wel negatieve gebeurtenis van materieel belang, die niet voorzien is in de begroting van enig jaar.

Conform artikel 1 van de GR HCL heeft het HCL tot doel "de belangen van de minister en de colleges B&W bij alle aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden, collecties, individuele documenten en dergelijke die berusten in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie en de archiefbewaarplaatsen van de gemeenten, in gezamenlijkheid te behartigen". Voor de bekostiging van de uitvoering van deze taken is het HCL nagenoeg geheel afhankelijk van de deelnemers.

Het weerstandsvermogen betreft de overige reserve en bedraagt per 1 januari 2025 € 604.015 . Dit betreft 11% van de deelnemersbijdragen in het HCL. Het weerstandsvermogen ligt daarbij hoger dan de maximale reserve conform de GR HCL, waar in artikel 22 is opgenomen dat deze in enig jaar niet meer dan 10% van de gezamenlijke bijdragen mag bedragen.

Risico's die van invloed kunnen zijn op de toekomstige cijfers zijn:	Risico
a) Wijzigingen in de GR of de bijdrage deelnemers	Laag
b) Wijzigingen in subsidies en zakelijke diensten	Laag
c) CAO aanpassingen en ww-verplichtingen	Laag
d) Calamiteiten ten aanzien van het gebouw of de archieven	Laag
e) Wijzigingen in btw-regime of regime vennootschapsbelasting	Laag
f) Vertraging in groeitempo e-depot inkomsten	Midden
g) Afhandeling van beoogde vervroegde beëindiging AMV-project	Laag

Genomen risicomaatregelen:

Ad a)

Wijzigingen in de samenstelling van de GR of de bijdrage van deelnemers dienen altijd met unanimiteit genomen te worden, zodat deze eventualiteit zich niet eenzijdig voor kan doen zonder bijbehorende afspraken welke vooraf in de (meerjaren)begroting kunnen worden verwerkt

Ad b)

Ten aanzien van de extra benodigde personele capaciteit en zakelijke diensten wordt gewerkt met tijdelijke functies en arbeidsovereenkomsten, dan wel worden met opdrachtgever financiële afspraken gemaakt waardoor eventuele transitie- en ww-verplichtingen richting zittend personeel door opdrachtgever worden afgedekt.

Ad c)

In de begroting en meerjarenraming wordt er van uitgegaan dat de kosten van CAO aanpassingen structureel 1% hoger liggen dan de indexering van inkomsten.

Ad d)

Het HCL kent zowel een brand-, opstal als inboedelverzekering. Vanwege hun uniciteit zijn de archieven zelf niet verzekerd. Wel zijn in het gebouw een veelheid aan maatregelen (o.a. extra brandwerende deuren en waterdetectie, collectiehulpverleningsplan) genomen om het risico van calamiteiten in de archieven tot een minimum te beperken.

Ad e)

Ten aanzien van zowel btw als vennootschapsbelasting zijn er door de Belastingdienst uitspraken gedaan, waardoor het HCL goed weet welke regels in dezen op haar van toepassing zijn.

Ad f)

Het e-depot van het HCL is nog volop in ontwikkeling, zowel qua aan te bieden dienstverlening als qua aantal afnemende klanten. In de begroting 2026-2029 is een jaarlijkse groei van 25% voorzien bovenop de geprognosticeerde groei aan inkomsten op basis van de gemeenten die nu reeds e-depot diensten afnemen.

Ad g)

Ter mitigatie van toekomstige transitie- en ww-verplichtingen inzake het AMV-project, heeft het HCL de afgelopen jaren een bestemmingsreserve opgebouwd. Bij voortijdige beëindiging van de overeenkomst met het Nationaal Archief– op verzoek van het NA – is het beleidsuitgangspunt van het bestuur dat het NA aan haar volledige toekomstige verplichtingen dient te voldoen, mede ter dekking van nog niet door de opgebouwde reserve gedekte toekomstige transitie- en ww-verplichtingen.

EMU-saldo

Het EMU-saldo geeft het gerealiseerde saldo van de ontvangsten en uitgaven van de organisatie weer, berekend op transactiebasis. In onderstaande tabel zijn de verwachtingen voor het begrotingsjaar en de meerjarenraming opgenomen.

	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
EMU-saldo (x € 1.000)	1.584	294	710	206	755	508

Kengetallen

Het BBV kent een verplichte set van financiële kengetallen. Naast de kengetallen dient een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie te worden opgenomen.

	realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Netto schuldquote	< 0	< 0	< 0	< 0	< 0	< 0
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor verstrekte leningen	< 0	< 0	< 0	< 0	< 0	< 0
Liquiditeits-ratio	6,71	7,85	6,92	6,04	5,93	5,83
Solvabiliteits-ratio	0,31	0,27	0,21	0,11	0,11	0,12
Structurele exploitatie- ruimte	4,06%	2,17%	4,19%	4,06%	3,93%	3,83%
Grond-exploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belasting-capaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de GR ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) gaat uit van een norm van maximaal 130%. Hierbij geldt dus hoe lager hoe beter.

Liquiditeitsratio

De liquiditeitsratio geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is (voor de korte termijn) aan haar financiële verplichtingen te voldoen en hangt samen met de beschikbaarheid van afdoende vlottende middelen (vlottende activa) om aan de kortlopende verplichtingen (vlottende passiva) te voldoen en wordt uitgedrukt in een verhoudingsgetal of ratio. Onder liquiditeitsratio wordt verstaan de vlottende activa ten opzichte van de vlottende passiva. De liquiditeitspositie wordt als gezond beoordeeld bij een liquiditeitsratio van > 1 .

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de GR in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. De VNG gaat uit van een norm van minimaal 20%. Hierbij geldt dus hoe hoger hoe beter. Bij de beoordeling van dit kengetal moet in ogenschouw worden genomen, dat het HCL een GR is en sinds de oprichting een maximale reserve van 10% mag hebben.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves, te delen door de totale baten. Met behulp van dit kengetal kan worden beoordeeld in welke mate sprake is van een begrotingsevenwicht.

3.8 Onderhoud kapitaalgoederen

Het HCL kent twee archiefbewaarplaatsen, gevestigd in Maastricht en in Heerlen. Het gebouw in Maastricht huurt zij van Rijksvastgoed. Het gebouw is niet in eigendom, maar sinds 1 januari 2019 komt het volledige onderhoud van het pand voor rekening van het HCL, waartoe zij vanuit het Rijk een jaarlijkse vergoeding ontvangt. Ten behoeve van het uitvoeren van het onderhoud is een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld. Om voldoende middelen te hebben om het MJOP te kunnen uitvoeren, beschikt het HCL over een Egalisatievoorziening Groot Onderhoud Gebouwen.

De archiefbewaarplaats in Heerlen, gevestigd in de Christus Koning Kerk (CKK), wordt onderhouden voor rekening en risico van de gemeente Heerlen. Voor huur en onderhoud is het HCL een jaarlijkse vergoeding aan de gemeente Heerlen verschuldigd.

3.9 Financiering

Door het Algemeen Bestuur (AB) is het normenkader voor rechtmatigheid vastgesteld in de Financiële Verordening. Hierbij dienen met name risico's bij financieringen beheersbaar te zijn en de kosten van geldleningen zo veel mogelijk beperkt.

Door de invoering van het schatkistbankieren zijn decentrale overheden verplicht hun (tijdelijk) overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Per 1 januari 2025 wordt een bedrag van € 7.915.971 aangehouden bij het Ministerie van Financiën. Het drempelbedrag (het bedrag dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden) bedraagt € 250.000.

De renterisiconorm is wettelijk vastgesteld op 20% van de begrotingsomvang. Van de langlopende schuld mag maximaal dat bedrag aan een renteherziening onderhevig zijn. De renterisiconorm is niet van toepassing voor het HCL.

3.10 Bedrijfsvoering

Aan het hoofd van het openbaar lichaam HCL staat het algemeen bestuur (AB). De voorzitter en twee leden van het algemeen bestuur hebben zitting in het dagelijks bestuur (DB). De ambtelijke leiding van het HCL is belegd bij een door het algemeen bestuur benoemde algemeen directeur, die wordt bijgestaan door een adjunct-directeur/, tevens hoofd bedrijfsvoering. Het HCL kent vier afdelingen (Dienstverlening en Publiekszaken, Archieven en Collecties, Toezicht en Advies, en Bedrijfsvoering) die tezamen één programma verzorgen: de uitvoering van de archiefwet voor de deelnemers in de GR. De organisatie heeft één managementteam, dat direct leiding geeft aan alle medewerkers en vrijwilligers.

3.11 Rechtmatigheid

In de GR HCL (GR HCL artikel 21) is opgenomen dat jaarlijks een jaarrekening wordt opgesteld met een verklaring omtrent getrouwheid en rechtmatigheid, afgegeven door een accountant. Vanaf het boekjaar 2023 moet het dagelijks bestuur van het HCL de rechtmatigheid verantwoorden in de jaarrekening. Ingevolge de (aanpassing van de) Gemeentewet, het BBV en het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) is een Intern Controle Plan (ICP) vastgesteld voor de verantwoording van de financiële rechtmatigheid.

In de rechtmatigheidsverantwoording geeft het dagelijks bestuur aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met vastgestelde kaders en relevante wet- en regelgeving. Deze verantwoording betreft de rechtmatige uitvoering van de taken en omvat het begrotings-, voorwaarden, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

3.12 Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin het HCL een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Van een financieel belang is sprake bij het ter beschikking stellen van een bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Een bestuurlijk belang is aanwezig bij zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Het HCL heeft geen verbonden partij.

3.13 Organisatiegegevens

Statutaire naam :	Historisch Centrum Limburg
Vestigingsplaats :	Maastricht
Rechtsvorm :	Openbaar lichaam op basis van de wet gemeenschappelijke regelingen (WGR)
Locaties:	Sint Pieterstraat 7, 6211 JM Maastricht Navolaan 83, 6414 HE Heerlen

Doelstelling

Het HCL heeft tot doel "de belangen van de minister en de colleges B&W bij alle aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden, collecties, individuele documenten en dergelijke die berusten in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie en de archiefbewaarplaatsen van de gemeenten, in gezamenlijkheid te behartigen".

Directie

De directie wordt gevoerd door algemeen directeur (1,0 fte) Lita Wiggers met ondersteuning van de adjunct-directeur (1,0 fte) Jeroen Bregman. De directie valt onder de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). De bezoldiging van de directeur alsook adjunct-directeur ligt onder het van toepassing zijnde WNT-maximum.

Bestuur (op 1 april 2025)

Naam	Namens	AB	DB
Hans Teunissen	Rijk	Lid	Lid
Jan Pommer	Rijk	Lid	
Manon Fokke	Gemeente Maastricht	Voorzitter	Voorzitter
Frans Bastiaens	Gemeente Maastricht	Lid	
Jody Clemens	Gemeente Heerlen	Lid	
Casper Gelderblom	Gemeente Heerlen	Lid	Lid

De bestuursleden vallen onder de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). De bezoldiging van de bestuursleden ligt onder het van toepassing zijnde WNT-maximum. Er is een vacatieregeling vastgesteld.

3.14 Openbaarheid

Conform artikel 3.5 van de Wet Open Overheid (WOO) worden het beleid en de uitvoering van de wetgeving verantwoord in het jaarverslag; hier is nog geen standaardmodel voor. Het HCL plaatst zoals voorgeschreven het de vastgestelde jaarstukken alsmede het ondernemingsplan inclusief begroting en meerjarenraming digitaal op Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties (DROP). Daarnaast worden deze gepubliceerd op onze website: www.historischcentrumlimburg.nl.

4. Financiële begroting

4.1 III Baten en lasten met toelichting

	FY 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten			
Algemene Baten			
Bijdrage Rijk	-1.647.601	-1.432.844	-1.714.164
Bijdrage Gem Maastricht	-342.295	-1.078.944	-1.024.997
Bijdrage Gem Heerlen	-272.832	-875.407	-831.637
Bijdrage nieuwe GR partners			-1.156.752
Bijdrage huur en onderhoud Rijk	-1.973.032	-2.020.494	-2.052.742
	-4.235.760	-5.407.689	-6.780.292
Directe Baten			
Programmbijdrage e-depot	-50.000	-50.000	0
Opbrengsten bestuursovz Provincie Limburg	-508.658	-492.604	-529.208
DVO-opbrengsten overheden	-842.261	-770.882	-179.860
AMV opbrengst	-723.270	-760.074	
E-depot opbrengsten	-47.442	0	-196.394
Opbrengsten diensten derden	-34.300	-35.770	-43.730
Bijdrage SHCL	-144.954	-143.080	-132.250
Publieksinkomsten / reguliere inkomsten	-13.273	-19.418	-13.809
	-2.364.158	-2.271.828	-1.095.251
Overige Baten			
Rentebaten	-243.876	-122.640	-200.000
Vrijval uit voorzieningen	-132.818	-147.000	-129.000
BTW & overige baten	-1.371.737	0	-150.000
Vrijval personele voorzieningen	-571.347		
Onttrekking overige reserve	265.295		
Totaal	-2.619.374	-269.640	-479.000
Totaal Baten	-9.184.992	-7.949.157	-8.354.543
Lasten			
Personele lasten			
Inhuur extern personeel	49.976	84.463	251.995
Kosten opleiding en ontwikkeling	30.542	30.000	99.134
Reis- en verblijfkosten	5.323	5.000	5.538
Salaris en sociale lasten	4.268.438	4.509.064	4.956.693
Overige personele kosten	29.854	27.502	31.060
	4.384.132	4.656.029	5.344.420
Huisvesting			
Huur	665.751	795.116	692.647
Onderhoudskosten gebouwen	811.017	1.011.020	607.334
Exploitatiekosten	223.126	383.461	391.130
Overige huisvestingskosten	63.090		65.639
	1.762.984	2.189.597	1.756.750

Directe materiële lasten			
Directe kosten archieven en collecties	246.092	250.855	356.034
Directe kosten publieke dienstverlening	23.083	16.893	24.015
Directe kosten e-depot	0	0	106.314
Projectkosten	82.124		
	351.299	267.748	486.364
ICT en automatisering			
ICT kosten	252.496	141.053	362.697
Randapparatuur & werkplek gerelateerde kn	7.830	45.610	8.146
	260.326	186.663	370.843
Algemene organisatie kosten			
Kosten bestuur en OR	1.251	1.689	1.301
Marketing, PR en communicatie	17.612	12.669	18.324
Externe ondersteuning	277.669	126.694	281.753
Kantoor & kantine	18.094	10.136	18.825
Kopieer, telefoon en portokosten	24.788	17.737	25.789
Verzekeringen & abonnementen	53.235	13.514	55.386
Overige algemene kosten	355	844	370
	393.004	183.283	401.748
Kapitaallasten			
Bank en rente	966	0	1.000
Afschrijvingen	99.545	102.200	100.000
	100.511	102.200	101.000
Overige lasten			
Dotatie egalisatierekening onderhoud gebouwen	328.027	390.404	562.761
Onttrekking bestemmingsreserve DTR gelden		-57.000	-149.207
Dotatie voorziening transitie HCL	0		
Toevoeging/onttrekking bestemmingsreserve AMV		30.233	-520.135
	328.027	363.637	-106.581
Totaal	7.580.283	7.949.157	8.354.544
Resultaat voor bestemming	-1.604.709	0	0

Hieronder wordt een toelichting gegeven op diverse posten in de begroting:

Algemene baten - Bijdragen

De lumpsumfinanciering is opgesteld conform de GR HCL met vanaf 2020 toevoeging van de Gemeente Heerlen, normaliter inclusief een begrote prijscompensatie gebaseerd op de verwachte ontwikkeling van de CPI. In het kader van het ravijnjaar hebben de gemeenten Heerlen en Maastricht aangegeven om voor 2026 een structurele korting van 5% van de lumpsumbijdrage over 2025 te willen doorvoeren, alsmede de indexatie over 2026 eenmalig te bevriezen.

Voor de per 1 januari 2026 toe te treden GR-deelnemers is in de begroting de DVO-bijdrage opgenomen welke bij niet-toetreding voor hen als DVO-partner zou gelden. Omdat de gemeenten Beek en Kerkrade tevens als nieuwe klant toetreden en enkele DVO-partners in het kader van toetreding ook analoge archieven overbrengen, liggen de gecombineerde DVO-opbrengsten en bijdragen nieuwe GR-deelnemers ca. € 560K hoger dan de begrote inkomsten voor 2025.

De uiteindelijke prijscompensatie voor het Rijk wordt jaarlijks vastgesteld door de minister; de uiteindelijke prijscompensatie voor de andere deelnemers is gelijk aan de ontwikkeling van het CBS-consumentenprijsindexcijfer (CPI-indexcijfer).

Directe baten - Programmabijdrage e-depot

Ten behoeve van de ontwikkeling en inrichting van een eigen e-depotvoorziening ontving het HCL de afgelopen jaren vanuit het Rijk een jaarlijkse bijdrage van €50.000, welke begrotingstechnisch werden toegevoegd aan de post programmabijdrage e-depot (DTR-gelden). Vanaf 2026 eindigt deze bijdrage.

Directe baten - DVO-opbrengsten Provincie

De DVO-opbrengsten Provincie betreffen de opbrengsten archiefbeheer, conform de Bestuursovereenkomst decentralisatie overheidsarchieven uit 2012.

Directe baten - DVO-opbrengsten overheden

Dit betreft de DVO-opbrengsten voortvloeiend uit wettelijke taken – archiefbeheer, toezicht en advies – zoals door het HCL voor overheden wordt verzorgd. Doordat veel DVO-partners met ingang van 1 januari 2026 toetreden als GR-deelnemer, en hun bijdragen vanaf dat moment boekhoudkundig onder de algemene baten vallen, liggen de DVO-inkomsten overheden in de begroting 2026 ca € 590K lager dan in de begroting 2025.

Directe baten – Opbrengst AMV

Sinds 2021 verzorgt het HCL onder eigen vlag in opdracht van het Nationaal Archief de materiële verzorging van Rijksarchieven voor alle RHC's, als voorbereiding voor verdere digitalisering. De huidige overeenkomst loopt tot en met ultimo 2027, waarbij het NA heeft aangegeven deze voortijdig – per ultimo 2025 – te willen beëindigen. In de begroting 2026 zijn daarom geen opbrengsten meer opgenomen.

Gesprekken omtrent een afkoopvergoeding bij voortijdige beëindiging door het NA dienen nog te worden opgestart. Het Algemeen Bestuur van het HCL heeft daarbij schriftelijk aangegeven alleen in te stemmen bij volledige nakoming van de contractuele verplichtingen door het NA.

Directe baten - bijdrage SHCL

De bijdrage SHCL omvat een vergoeding voor de inwoning van het SHCL in het gebouw van het HCL in Maastricht.

Overige baten – vrijval uit voorzieningen

In 2020 is de Egalisatierekening huurverplichtingen CKK ingericht, ter gedeeltelijke dekking van in de toekomst verschuldigde huurkosten van de archiefbewaarplaats in Heerlen, welke is gevestigd in de voormalige Christus Koningkerk (CKK). Hiertoe is in 2022 een huurovereenkomst met Heerlen gesloten met een looptijd van 10 jaar. Op basis van deze overeenkomst bedragen vanaf 1 augustus 2023 de jaarlijkse huurkosten inclusief onderhoud €360.000, jaarlijks te indexeren conform CPI.

Ter gedeeltelijke dekking van de kosten van huur en onderhoud van de CKK over de periode 2023-2032 zijn de sinds toetreding van de gemeente Heerlen tot de GR HCL niet in rekening gebrachte huurkosten over de jaren 2020 t/m juli 2023 toegevoegd aan de post Egalisatierekening huurverplichtingen CKK. Vanaf augustus 2023 valt gedurende de looptijd van de huurovereenkomst jaarlijks een bedrag van €129.000 uit deze egalisatierekening vrij.

Overige baten – BTW en overige baten

Als gevolg van de beslissing van de Belastingdienst inzake btw dd 12 januari 2024, waardoor het HCL de btw over door haar gemaakte kosten integraal kan terugvorderen, worden zowel de gemeente Heerlen als de gemeente Maastricht gecompenseerd voor btw. Ook voor HCL zelf is vanaf 2024 een jaarlijkse btw bate ontstaan, welke voor 2026 en verder wordt begroot op € 150K.

Personele lasten – inhuur extern personeel

In de jaren 2026 (en 2027) zal er sprake zijn van een relatief hoge inhuur van extern personeel, als gevolg van de implementatiekosten van een geïntegreerd HCL collectiebeheersysteem en de inhuizingskosten van 3,5 km archief als gevolg van toetreding van nieuwe GR partners.

Personele lasten – salaris- en sociale lasten

De stijging van de salarislasteren is – naast een begrote CAO-salarisstijging van 3% - het gevolg van invulling van nieuwe vacatures als gevolg van toetreding van nieuwe GR partners.

Personele lasten – kosten opleiding en ontwikkeling

Vanaf 2026 wordt in de begroting conform CAO een bedrag van 2% van de loonsom opgenomen voor kosten van opleiding en ontwikkeling van medewerkers.

Huisvesting – huur

Onder deze begrotingspost vallen de huurkosten voor de archiefbewaarpplaats Maastricht (gehuurd van het Rijk) en de archiefbewaarpplaats Heerlen (gehuurd van de gemeente Heerlen). De ontwikkeling van de huurkosten vindt voor locatie Maastricht plaats op basis van een geïndexeerde ontwikkeling van de boekwaarde, voor locatie Heerlen op basis van de ontwikkeling van de CPI.

Huisvesting - onderhoudskosten gebouwen

De post Onderhoudskosten heeft betrekking op de door het HCL gemaakte kosten voor het onderhoud van de archiefbewaarpplaats in Maastricht, dat tot de stelselwijziging inzake onderhoud per 2019 voor rekening van het Rijksvastgoedbedrijf kwam. De jaarlijkse omvang van de post Onderhoudskosten wordt ingeschat op basis van het in 2021 geactualiseerde MJOP. Ter dekking van deze kosten ontvangt het HCL van het Rijk een jaarlijkse vergoeding, welke onderdeel uitmaakt van de begrotingspost Lumpsum Rijk–Huisvesting. De kosten voor het onderhoud van de archiefbewaarpplaats Heerlen maken onderdeel uit van de huurovereenkomst tussen HCL en de gemeente Heerlen inzake de CKK.

Huisvesting – exploitatiekosten

Deze post omvat onder andere de kosten voor gas, elektriciteit en water, alsmede de kosten voor tuinonderhoud, bewaking en schoonmaak.

Directe materiële lasten – directe kosten archieven en collecties

Deze begrotingspost omvat alle materiële kosten die rechtstreeks zijn toe te schrijven aan het behoud en beheer van de analoge archieven. Vanaf 2026 is deze begrotingspost structureel met € 100K verhoogd, om te kunnen voldoen aan de ompakkingsfrequentie van analoge archieven welke wettelijk van het HCL verwacht wordt. Het betreft daarbij de kosten van verpakkingsmaterialen (zuurvrije archiefdozen).

Directe materiële lasten – directe kosten publieke dienstverlening

De begrotingspost Directe kosten publieke dienstverlening betreft de directe materiële kosten verbonden aan de studiezaal en het vergroten van het publieksbereik.

Directe materiële lasten – directe kosten e-depot

De directe kosten e-depot hebben betrekking op de licentie- en ontwikkelkosten gerelateerd aan het eigen HCL e-depot.

ICT en automatisering – ICT kosten

De post ICT-kosten heeft betrekking op de door het HCL gemaakte ICT-kosten voor werkplekbeheer en kantoorautomatisering, welke worden afgenomen bij Solido (het voormalige Parkstad-IT), alsmede (vanaf de begroting 2026) randapparatuur, zoals printers. Deze begrotingspost is voor 2026 en verder structureel met €

60K opgehoogd, onder andere om de jaarlijkse licentie- en ontwikkelkosten van het in 2025 aangeschafte zaaksysteem af te dekken.

De ICT-kosten betrekking hebbende op het collectiebeheersysteem en de totstandkoming van een eigen e-depotvoorziening zijn opgenomen bij de post 'directe materiële kosten', onder respectievelijk de begrotingsposten 'archieven en collecties' en 'e-depot'.

Algemene organisatiekosten – externe ondersteuning

De kosten van externe ondersteuning betreft zowel de kosten gekoppeld aan het onderbrengen van de P&O diensten en salarisverwerking bij de gemeente Maastricht en de accountantskosten, alsook de kosten van externe inhuur gerelateerd aan de verdere doorontwikkeling van het HCL op het gebied van het interne informatiebeheer het collectiebeheersysteem en het e-depot.

Overige lasten – dotatie egalisatierekening groot onderhoud gebouwen

Sinds 2019 is het HCL zelf verantwoordelijk voor het meerjarenonderhoud van de archiefbewaarplaats in Maastricht. Om in de bijbehorende onderhoudskosten te kunnen voorzien, doteert zij jaarlijks de niet-aangewende Rijksbijdrage voor huisvesting en onderhoud aan de post Egalisatierekening groot onderhoud gebouwen.

Overige lasten – onttrekking bestemmingsreserve DTR-gelden

Dit betreft het aanwenden van een deel van de geoormerkte bijdrage van het Rijk aan de ontwikkeling van het e-depot van HCL.

Overige lasten – onttrekking bestemmingsreserve AMV

Dit betreft de door het Algemeen Bestuur geoormerkte opbouw van een bestemmingsreserve ten behoeve van het kunnen voldoen aan transitie- en ww-verplichtingen dan wel herplaatsingskosten van HCL medewerkers die bij beëindiging van het project AMV boventallig worden. Aanwending van deze bestemmingsreserve vindt plaats vanaf januari 2026, uitgaande van een voortijdige beëindiging van het project AMV op verzoek van het Nationaal Archief, per ultimo 2025.

4.2 IV Balans met toelichting

	Realisatie 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	0	0	0
Materiële vaste activa	408.692	406.692	406.692
Financiële vast activa	0	0	0
Totaal vaste activa	408.692	406.692	406.692
Vlottende activa			
Vorderingen	1.285.077	1.167.524	1.169.375
Liquide middelen	8.005.200	6.974.648	6.200.811
Totaal vlottende activa	9.290.277	8.142.172	7.370.186
Totaal activa	9.698.969	8.548.864	7.776.878
Passiva			
Eigen vermogen	2.995.892	2.348.831	1.596.056
Voorzieningen	5.318.325	5.162.217	5.116.249
Schulden op korte termijn	1.384.752	1.037.817	1.064.573
Totaal passiva	9.698.969	8.548.864	7.776.878
Specificatie/saldi eigen vermogen en voorzieningen			
<i>Eigen vermogen:</i>			
Bestemmingsreserve MG Limburg	85.500	85.000	0
Bestemmingsreserve digitalisering MG	83.213	0	0
Bestemmingsreserve restauratie registers	4.741	6.241	6.241
Bestemmingsreserve DTR-gelden	401.018	344.018	194.811
Bestemmingsreserve legaat	9.860	9.860	0
Bestemmingsreserve AMV	468.131	728.360	208.225
Bestemmingsreserve restant vakantiedagen	0	217.411	221.759
Bestemmingsreserve WW verplichting	0	353.926	361.005
Overige (algemene) reserves	338.720	604.015	604.015
Resultaat boekjaar	1.604.709	0	0
	2.995.892	2.348.831	1.596.056
<i>Voorzieningen:</i>			
Egalisatierekening aanpassing huurvergoeding	15.273	11.455	7.637
Egalisatierekening groot onderhoud gebouwen	4.012.266	4.092.512	4.174.362
Voorziening WW-Verplichtingen	0	0	0
Voorziening verlofsparen	77.548	80.000	85.000
Voorziening transitie HCL	105.987	0	0
Egalisatierekening bijdr. huurverpl. CKK	1.107.250	978.250	849.250
	5.318.325	5.162.217	5.116.249

4.3 V Meerjarenraming met toelichting

Op enkele begrotingsposten na, is de meerjarenraming een extrapolatie van de begroting 2026

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten				
Algemene Baten				
Bijdrage Rijk	-1.714.164	-1.748.447	-1.783.416	-1.819.085
Bijdrage Gem Maastricht	-1.024.997	-1.047.547	-1.070.593	-1.094.146
Bijdrage Gem Heerlen	-831.637	-849.933	-868.632	-887.742
Bijdrage nieuwe GR partners	-1.156.752	-1.204.756	-1.240.799	-1.278.128
Bijdrage huur en onderhoud Rijk	-2.052.742	-2.093.797	-2.135.673	-2.178.387
	-6.780.292	-6.944.480	-7.099.113	-7.257.487
Directe Baten				
Opbr. bestuursovereenk. Prov Limburg	-529.208	-539.792	-550.588	-561.599
DVO-opbrengsten overheden	-179.860	-185.196	-190.695	-196.417
E-depot opbrengsten	-196.394	-291.221	-385.601	-456.733
Opbrengsten diensten derden	-43.730	-44.605	-45.497	-46.407
Bijdrage SHCL	-132.250	-132.250	-132.250	-132.250
Publieksinkomsten/reguliere inkomsten	-13.809	-14.086	-14.367	-14.655
	-1.095.251	-1.207.149	-1.318.997	-1.408.060
Overige Baten				
Rentebaten	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Vrijval uit voorzieningen	-129.000	-129.000	-129.000	-129.000
BTW & overige baten	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
Totaal	-479.000	-479.000	-479.000	-479.000
Totaal Baten	-8.354.543	-8.630.629	-8.897.110	-9.144.547
Lasten				
Personele lasten				
Inhuur extern personeel	251.995	357.035	60.000	61.200
Kosten opleiding en ontwikkeling	99.134	105.398	101.314	104.768
Reis- en verblijfkosten	5.538	5.648	5.761	5.876
Salaris en sociale lasten	4.956.693	5.269.916	5.065.690	5.238.422
Overige personele kosten	31.060	31.681	32.315	32.961
	5.344.420	5.769.679	5.265.080	5.443.228
Huisvesting				
Huur	692.647	706.500	720.630	735.043
Onderhoudskosten gebouwen	607.334	664.556	507.331	775.128
Exploitatiekosten	391.130	398.953	406.932	415.071
Overige huisvestingskosten	65.639	66.951	68.290	69.656
	1.756.750	1.836.960	1.703.184	1.994.898
Directe materiële lasten				
Directe kosten archieven en collecties	356.034	363.155	370.418	377.826
Directe kosten publieke dienstverlening	24.015	24.496	24.986	25.485
Directe kosten e-depot	106.314	109.034	111.806	114.630
	486.364	496.685	507.210	517.942

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
ICT en automatisering				
ICT kosten	362.697	369.950	377.350	384.896
Randapparatuur & werkplek gerelateerde kn	8.146	8.309	8.475	8.645
	370.843	378.260	385.825	393.541
Algemene organisatie kosten				
Kosten bestuur en OR	1.301	1.327	1.354	1.381
Marketing, PR en communicatie	18.324	18.690	19.064	19.445
Externe ondersteuning	281.753	184.646	102.218	104.262
Kantoor & kantine	18.825	19.201	19.585	19.977
Kopieer, telefoon en portokosten	25.789	26.305	26.831	27.368
Verzekeringen & abonnementen	55.386	56.494	57.623	58.776
Overige algemene kosten	370	377	385	392
	401.748	307.040	227.060	231.602
Kapitaallasten				
Bank en rente	1.000	1.000	1.000	1.000
Afschrijvingen	100.000	102.000	104.040	106.121
	101.000	103.000	105.040	107.121
Overige lasten				
Dotatie egalisatierek. onderhoud gebouwen	562.761	525.741	703.712	456.216
Onttrekking bestemmingsreserve DTR	-149.207	-194.811		
Onttrekking overige reserve		-413.696		
Dotatie voorziening transitie HCL				
Onttrekking bestemmingsreserve AMV	-520.135	-178.229		
	-106.581	-260.995	703.712	456.216
Totaal	8.354.544	8.630.629	8.897.110	9.144.547
Resultaat voor bestemming	0	0	0	0

Hieronder wordt een toelichting gegeven op de belangrijkste posten in de meerjarenraming.

Algemene baten

Onder de algemene baten vallen de lumpsum bijdragen van de GR partners, alsmede – na uittreding – vanaf 2027 de SPUK bijdrage van het Rijk. Per 1 januari 2026 treden naar alle waarschijnlijkheid 11 gemeenten en het Waterschap toe tot de GR HCL. Hun gezamenlijke lumpsum bijdrage is in de begroting bij de algemene baten opgenomen onder het kopje 'Bijdrage nieuwe GR partners'.

Directe baten – e-depot opbrengsten

Ten aanzien van de e-depot opbrengsten wordt er in de meerjarenraming vanuit gegaan dat over de jaren geleidelijk meer aangesloten GR-partners gebruik zullen maken van het e-depot van HCL, leidend tot een begrote stijging van opbrengsten van € 196K in 2026 tot € 457K in 2029.

Directe baten – opbrengsten diensten derden

De opbrengsten diensten derden betreffende de inkomsten van de verhuur van een deel van de CKK aan de gemeente Heerlen.

Overige baten – vrijval uit voorzieningen

De jaarlijkse vrijval uit voorzieningen van € 129K betreft de egalisatie van de voorziening van de niet door de gemeente Heerlen in rekening gebrachte huur over de periode 2020 – juli 2023 inzake het gebruik van het Thermenmuseum c.q. de CKK in deze periode. De daarmee in het verleden uitgespaarde huur is opgenomen in

een egalisatievoorziening en valt in het restant van de duur van het huurcontract voor gebruik van de CKK, eindigend in juli 2032, in jaarlijks gelijke bedragen vrij.

Personele lasten – inhuur extern personeel

In de jaren 2026 en 2027 zal er sprake zijn van een relatief hoge inhuur van extern personeel, als gevolg van de implementatiekosten van een geïntegreerd HCL collectiebeheersysteem en de inhuizingskosten van 3,5 km archief als gevolg van toetreding van nieuwe GR partners.

Personele lasten – salaris- en sociale lasten

Bij het verloop van de salarislasteren is enerzijds rekening gehouden met invulling van nieuwe vacatures als gevolg van toetreding van nieuwe GR partners, anderzijds met het wegvallen van bezetting als gevolg van pensionering zonder vervanging en van afsluiting van het AMV-project.

Huisvesting – huur

De huurkosten betreffen de huur van de archiefbewaarplaats in Maastricht – gehuurd van het Rijk – en van de archiefbewaarplaats in Heerlen, gehuurd van de gemeente Heerlen.

Huisvesting – onderhoudskosten gebouwen

De onderhoudskosten betreffen de kosten van onderhoud van de archiefbewaarplaats in Maastricht, en zijn gekoppeld aan het MJOP. De onderhoudskosten van de archiefbewaarplaats in Heerlen maken onderdeel uit van de huurovereenkomst met de gemeente Heerlen.

Algemene organisatiekosten – externe ondersteuning

In de jaren 2026 en 2027 zal er sprake zijn van een relatief grote inzet van externe ondersteuning, naast de ondersteuning op het gebied van privacy, personele ondersteuning en accountantsdiensten. Deze kosten hebben met name betrekking op de afronding van het project 'interne informatiehuishouding op orde' en juridische ondersteuning gerelateerd aan de uittreding van het Rijk.

Overige lasten – dotatie groot onderhoud gebouwen

De Egalisatierekening groot onderhoud gebouwen betreft een voorziening gekoppeld aan het meerjarenonderhoud aan de archiefbewaarplaats te Maastricht. De hoogte van de jaarlijkse dotatie aan deze voorziening wordt bepaald door het saldo van de van het Rijk ontvangen bijdrage voor onderhoud en de voorziene onderhoudskosten zoals voortkomend uit het MJOP met de bijbehorende beheerskosten.

Overige lasten – onttrekking bestemmingsreserve DTR

De bestemmingsreserve DTR betreft de door het Rijk ten behoeve van ontwikkeling van het e-depot in het verleden ter beschikking gestelde gelden.

Overige lasten – onttrekking bestemmingsreserve AMV

De bestemmingsreserve AMV betreft een bestemmingsreserve ter dekking van afvloeiingskosten van de ten behoeve van het project AMV werkzame medewerkers na beëindiging van het project. Het Nationaal Archief is voornemens het project voortijdig te beëindigen, per ultimo 2025 in plaats van contractueel per ultimo 2027, hetgeen zal betekenen dat de opgebouwde bestemmingsreserve reeds in 2026 en 2027 dient te worden aangesproken.

Geprognosticeerde begin- en eindbalans 2026-2029

	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
Vaste activa				
Immateriële vaste activa	0	0	0	0
Materiële vaste activa	406.692	354.692	300.692	244.692
Financiële vast activa	0	0	0	0
Totaal vaste activa	406.692	354.692	300.692	244.692
Vlottende activa				
Vorderingen	1.169.375	1.171.262	1.173.187	1.175.151
Liquide middelen	6.200.811	5.422.967	5.472.931	5.531.620
Totaal vlottende activa	7.370.186	6.594.229	6.646.118	6.706.771
Totaal activa	7.776.878	6.948.921	6.946.810	6.951.463
Passiva				
Eigen vermogen	1.596.056	784.738	796.628	808.754
Voorzieningen	5.116.249	5.071.918	5.029.257	4.992.116
Schulden op korte termijn	1.064.573	1.092.265	1.120.926	1.150.593
Totaal passiva	7.776.878	6.948.921	6.946.811	6.951.463
Vaste passiva				
<i>Eigen vermogen:</i>				
Bestemmingsreserve MG Limburg	0	0	0	0
Bestemmingsreserve digitalisering MG	0	0	0	0
Bestemmingsreserve restauratie registers	6.241	0	0	0
Bestemmingsreserve DTR-gelden	194.811	0	0	0
Bestemmingsreserve legaat	0	0	0	0
Bestemmingsreserve AMV	208.225	0	0	0
Bestemmingsreserve restant vakantiedagen	221.759	226.195	230.719	235.333
Bestemmingsreserve WW verplichting	361.005	368.225	375.589	383.101
Overige (algemene) reserves	604.015	190.319	190.320	190.320
	1.596.056	784.738	796.628	808.754
<i>Voorzieningen:</i>				
Egalisatierekening aanpassing huurvergoeding	7.637	3.819	1	0
Egalisatierekening groot onderhoud gebouwen	4.174.362	4.257.849	4.343.006	4.429.866
Voorziening WW-Verplichtingen	0	0	0	0
Voorziening verlofsparen	85.000	90.000	95.000	100.000
Voorziening transitie HCL	0	0	0	0
Egalisatierekening bijdr. huurverpl. CKK	849.250	720.250	591.250	462.250
	5.116.249	5.071.918	5.029.257	4.992.116

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo baten en lasten	0	0	0	0
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Begrotingssaldo na bestemming	0	0	0	0
Waarvan incidentele baten en lasten	0	0	0	0
Structureel begrotingssaldo	0	0	0	0

Er zijn geen incidentele baten en lasten geprognosticeerd voor de betreffende periode

Bijlage : Overzicht DVO-partners HCL 2026*

Gemeente Beekdaelen

Gemeenschappelijke Regeling Gegevenshuis

Gemeenschappelijke Regeling GGD Zuid Limburg

Gemeenschappelijke Regeling ISD BOL

Gemeenschappelijke Regeling ISD Kompas

Gemeenschappelijke Regeling Kredietbank Limburg

Gemeenschappelijke Regeling Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg

Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio

Provincie Limburg

*Verwachting per 1 april 2025